

Metodika studijních kroužků ve vzdělávání seniorů

Erasmus+

Changing lives. Opening minds.

Obsah

Obsah.....	1
Úvod	2
Projekt Senioři ve vzdělávání.....	4
Cíle projektu	4
Partnerství - charakteristika partnerských organizací.....	4
Studijní kroužky - pilotní projekt	7
PŘEDPOKLADY METODY STUDIJNÍHO KRUHU	7
Předpoklady pilotní metody studijního kruhu	8
PRŮBĚH PILOTNÍHO PROJEKTU V NADACI PCKK.....	9
PRŮBĚH PILOTA NA VISKU.....	16
KURZ PILOTA NA TAU v Kaunasu.....	19
Ohlasy účastníků pilotního projektu	27
Vliv organizace vzdělávání seniorů metodou studijního kroužku na zvyšování digitálních kompetencí žáků.....	28
Závěry a doporučení vyplývající z pilotáže metody studijního kruhu	29
Bibliografie.....	32
Informace o projektu.....	33

Úvod

V Evropské unii přibývá lidí ve věku 60+. Zároveň se lidé, kteří v současné době vstupují do důchodového věku, výrazně liší od svých vrstevníků z předchozích desetiletí. Obvykle jsou aktivnější, vzdělanější a značná část z nich dbá na zdravý životní styl.

Vzdělávací nabídka určená moderním seniorům proto musí být neustále aktualizována a přizpůsobována jejich potřebám. Je třeba si uvědomit, že lidé v seniorském věku se začínají vzdělávat z vnitřní touhy zůstat aktivní, naučit se to, co neměli možnost se naučit v dřívějším věku, přizpůsobit se rychle se měnícímu světu. Vzdělávacího procesu se účastní také proto, aby byli mezi lidmi, začlenili se a v důsledku potřeby podílet se na aktivitách ve prospěch společnosti a místních komunit.

Tři organizace s různou strukturou a zkušenostmi s realizací vzdělávací nabídky pro seniory se ujaly úkolu prozkoumat metodiku studijního kroužku a ověřit, jak bude fungovat v praxi.

Hlavní předpoklady metody Study Circles:

- Každý člověk má nějaké znalosti a zkušenosti, o které se může podělit s ostatními.
- Účastníci vzdělávacích kroužků jsou jak žáci, tak učitelé.
- Lidé, kteří chtějí získat znalosti nebo dovednosti v určité oblasti, vyřešit problém, který je trápí, apod., se pravidelně scházejí v malých skupinách (studijních kroužcích), aby společně prozkoumali téma, které je zajímavé.
- Skupina studijního kroužku pracuje pod vedením vedoucího, kterého si účastníci zvolí a schválí.
- Celá skupina si společně stanoví účel svých setkání a pravidla spolupráce ve skupině.
- Každá osoba je zodpovědná za dosažení stanoveného cíle.
- Proces - demokratická diskuse mezi rovnými je stejně důležitá jako obsah, kterým se kroužky zabývají.
- Skupině pomáhá facilitátor, který je zástupcem instituce, jež organizuje vzdělávání metodou studijních kroužků.¹

¹ A.Kłujso, S.Lenarczyk, P.Masłowski, E.Nagalewski, E.ielińska-Chmielewska, E.Zimny, "Studijní kruh. Švédská metoda vzdělávání dospělých ", CRIS, Rybnik, 2014.

Představujeme vám charakteristiku našich zkušeností a závěry, které jsme z pilotních aktivit vyvodili.

Projekt Seniori ve vzdělávání

Cíle projektu

Cílem projektu je zvýšit vzdělávací a společenskou aktivitu seniorů v místních komunitách vytvořením příležitostí k využití jejich potenciálu, znalostí a zkušeností.

Podrobné cíle:

1. Zvýšení znalostí a dovedností organizace při uplatňování metody Study Circle.
2. Zvyšování znalostí seniorů o možnostech účasti na celoživotním vzdělávání v místním prostředí a v partnerských zemích.
3. Seznámení se zajímavými formami a metodami práce ve skupinách seniorů v partnerských organizacích.
4. Rozvoj kompetencí zaměstnanců v oblasti zajímavých metod práce ve skupinách seniorů.

Partnerství - charakteristika partnerských organizací

Nadace PCKK pro vzdělávání a rozvoj byla založena v lednu 2020. Jedná se o nevládní organizaci, jejímž cílem je podpora osobnostního, vzdělávacího a sociálního rozvoje dospělých, mládeže a dětí. Zvláštní místo v činnosti Nadace PCKK zaujímá Centrum seniorských kompetencí. Jedná se o skupinu asi 60 lidí, kteří se aktivně podílejí na různých rozvojových aktivitách, jsou také ochotni sdílet své zkušenosti a znalosti.

Posláním Centra pro kompetence seniorů je: rozvíjíme prostředí aktivních, uvědomělých a nezávislých seniorů.

Vize Centra pro kompetence seniorů:

Seniori si vědomě organizují svůj život. Zlepšují si kognitivní schopnosti a pečují o fyzickou kondici. Učí se novým věcem a také učí ostatní. Jsou otevření, flexibilní a přizpůsobiví. Sledují digitální změny.

Předmět a rozsah aktuální nabídky Nadace PCKK je stanoven pro jednotlivé školní roky a závisí na aktuálně realizovaných projektech a potřebách signalizovaných seniory. Vzdělávání v oblasti kognitivních kompetencí a všechny formy rozvoje digitálních kompetencí se již několik let těší neutuchajícímu zájmu.

Převažujícími formami práce jsou tematické workshopy, během nichž si účastníci zlepšují své kompetence prací v malých skupinách.

Nadaci PCKK řídí tříčlenná správní rada a rozvojové úkoly plní skupina několika školitelů, dobrovolníků nebo smluvních pracovníků.

Vzdelavaci institut Stredočeskeho kraje je polorozpočtová organizace zřizovaná Středočeským krajem. Zaměstnává 25 zaměstnanců a početnou skupinu externích lektorů.

Struktura systému VISK zahrnuje:

- oddělení pro rozvoj učitelů,
- oddělení dalšího vzdělávání zaměstnanců veřejné správy,
- oddělení pro vzdělávání sociálních pracovníků,
- oddělení pro mezinárodní spolupráci a projekty,
- oddělení pro další vzdělávání seniorů (Akademie třetího věku).

Aktivity Akademie třetího věku realizuje VISK od roku 2011 ve 13 městech regionu. Ročně se jich účastní přibližně 1 000 studentů. Hlavními tématy seminářů, workshopů, kurzů a exkurzí jsou historie, věda, zdraví, příroda.

O vzdělávací nabídce rozhoduje vedoucí oddělení v úzké spolupráci s metodiky a lektory.

Kaunaská univerzita třetího věku (Kaunas TAU) - je dobrovolná nevládní organizace, která funguje od roku 1999. V současné době studuje na 13 fakultách přibližně 1 500 seniorů. Hlavními úkoly Kaunaské TAU jsou zajištění lepší kvality života seniorů a podpora celoživotního vzdělávání. Od roku 2015 je univerzita členem Národní asociace univerzit třetího věku (TAU), která sdružuje 49 TAU.

Na začátku své činnosti (v roce 1999) měla univerzita šest fakult, v akademickém roce 2019/2020 již třináct fakult. Do jejich činnosti se v roce 2019 zapojilo 1373 studentů. Vlivem pandemie v roce 2020 byla činnost univerzity omezena na cca 600 studentů, protože ne všechny fakulty měly možnost fungovat kontaktním způsobem a distanční metoda není vhodná pro praktickou výuku. V současné době studuje na 13 fakultách asi 800 studentů. Hlavními úkoly kaunaské TAU jsou zajištění lepší kvality života starších lidí, podpora celoživotního vzdělávání a aktivnějšího zapojení do společnosti. Přednášky, semináře a diskuse vedou univerzitní profesori a odborníci z praxe - lékaři, právníci, teologové, muzeologové, umělci, politici, pracovníci v oblasti kultury a cestovního ruchu. Aktivity každé fakulty jsou jedinečné, reagují na účel určité oblasti vědy a praxe a na vzdělávací potřeby posluchačů. Potřeba sebevyjádření, vedená emocemi, se realizuje spontánně. Seberealizace vyžaduje duchovní a intelektuální úsilí při hledání vlastního cíle. Rozmanitost činností univerzity k tomu poskytuje podmínky. Část posluchačů navštěvuje univerzitu od jejího založení - po absolvování jedné fakulty začnou navštěvovat jinou. Zde se člověk nejen učí, ale také navazuje přátelství a spolupráci. Tuto spolupráci podporují konference, semináře, různé akce, setkání s představiteli kultury a umění, výstavy členů komunity TAU, výlety, vzdělávací exkurze.

Kaunaská TAU se aktivně účastní různých projektových aktivit - jak ministerstev Litevské republiky, tak mezinárodních organizací, včetně projektů ERASMUS+. Podporuje tak změny ve studiu, které umožňují seberealizaci a společenskou participaci studentů, učitelů, organizátorů aktivit TAU.

Studijní kroužky - pilotní projekt

PŘEDPOKLADY METODY STUDIJNÍHO KRUHU

Metodika organizace vzdělávacích procesů známá jako studijní kroužek se v různých zemích používá již více než 100 let. Její historie, předpoklady a příklady použití jsou dobře popsány v pramenech uvedených v kapitole Bibliografie.

Práce ve studijním kroužku je rozvojová činnost, kterou účastníci vykonávají podle svých potřeb a zájmů. Témata, která lze v kroužcích rozvíjet, nejsou nijak omezena. Metoda předpokládá, že každý účastník má určité znalosti a zkušenosti, o které se může podělit s ostatními. Dosažení rozvojového cíle stanoveného skupinou závisí na aktivním přispění jejích členů. Účastníci kroužku se pravidelně scházejí v malých skupinách. Klíčový je pracovní plán a učební materiály. Práci skupiny řídí demokraticky zvolený vedoucí.

Zde si připomeneme nejzásadnější myšlenky metody studijních kroužků, které nás zaujaly a podnítily k ověření účinnosti této metody v práci institucí organizujících celoživotní vzdělávání seniorů.

Organizace vzdělávacích kroužků v souladu s metodikou Study Circle:

- dává studentům možnost vybrat si témata rozvoje;
- studenti si také mohou vybrat nejvhodnější metody učení;
- skupina společně stanoví harmonogram schůzek;
- relativně krátká doba implementace procesu (2-3 měsíce);
- skupina se dohodne na vzdělávacích cílech odpovídajících předpokládané době realizace, vytvoří akční plán (zde může být užitečná podpora facilitátora);
- účastníci plní úkoly samostatně;
- skupinu vede demokraticky zvolený vedoucí (často přirozený vůdce skupiny nebo osoba, kterou skupina uznává jako odborníka na téma kruhu);
- účastníci přebírají roli posluchačů a/nebo odborníků, dává jim to pocit vlastní aktivity a možnost seberealizace.

Všechny výše uvedené charakteristiky metody studijního kroužku připomínají seniorům, že mohou mít vliv, že mohou spolurozhodovat, že jejich zkušenosti jsou důležité a někdo z nich může mít prospěch.

Oscar Olsson, který v roce 1902 připravil popis metody a aplikoval ji na vzdělávací systém, napsal: "Cílem studijního kroužku není hromadění faktických znalostí, ale duch a atmosféra, které vedou k neustálému hledání"². Tento přístup je v souladu s potřebami seniorů, pro které má při učení klíčový význam proces: skupinová účast, diskuse, společná činnost, integrace.

Předpoklady pilotní metody studijního kruhu

Z pozorování způsobů organizace vzdělávání osob ve věku 60+ vyplývá, že většina subjektů odpovědných za tento proces připravuje vzdělávací nabídku na základě předpokladů a zkušeností lektorů a školitelů. Sami senioři jsou více či méně aktivně zapojeni jako příjemci aktivit.

Po důkladné analýze myšlenky studijních kroužků jsme se rozhodli organizovat a provádět vzdělávací aktivity založené na této metodice.

Partnerské organizace se rozhodly, že každá z nich zorganizuje 3 vzdělávací kroužky, bude podporovat účastníky, monitorovat průběh kurzu a shromažďovat zpětnou vazbu. Z pilotních aktivit budou vytvořeny zprávy, které umožní vyvodit závěry ohledně zavádění metody studijních kruhů v organizacích.

² A.Kłujso a kol., *Studijní okruh. Švédská metoda vzdělávání dospělých*, CRIS, Rybnik, 2014, str. 13.

PRŮBĚH PILOTNÍHO PROJEKTU V NADACI PCKK

Nadace PCKK uspořádala 3 pilotní vzdělávací kroužky: Turistické trasy Jelenohorské kotliny, Řemesla a Fotografování chytrým telefonem.

Zpráva o práci studijního kroužku Turistické trasy Jelenohorské kotliny

Studijního kroužku se zúčastnilo **15** osob

Harmonogram schůzek

7.02.2022

14.02.2022

21.02.2022

28.02.2022

7.03.2022

12.04.2022

28.03.2022

Cílem práce skupiny bylo poznat turistické hodnoty vybraných tras v Jelenohorské kotlině a rozvinout jejich charakteristiku v kontextu dostupnosti pro seniory.

Způsob organizace práce skupiny a průběh procesu

Účastníci kroužku se rozdělili do menších týmů a vybrali si místa v okolí, která stojí za návštěvu. Dohodli se, že vypracují charakteristiku pěších tras, a to blízkých (dostupných díky místní dopravě) a vzdálenějších (těch, které vyžadují zvláštní dopravu).

Vybrali si méně známé nebo nejoblíbenější trasy.

Byl dohodnut vzorec a formát shromažďovaných informací. Pracovalo se s mapami a tištěnými i internetovými turistickými průvodci.

Používali běžné dokumenty Google, naučili se vytvářet fotoalba v galerii Obrázky Google a sdílet je. Seznámili se se základy autorských práv a zásadami licencování CC.

Skupina popsala 6 turistických tras a popisy doplnila fotografiemi.

Materiály byly umístěny na speciálně vytvořené webové stránky

<https://sites.google.com/view/trasy-turystyczne-sened>

Během prvního setkání si skupina zvolila vedoucího, který ihned požádal další osobu o spolupráci při vedení kroužku.

Podle skupiny byly modelové prvky SC realizovány z 95 %. Velikost skupiny byla větší než předpokládaných 12 osob.

Všichni účastníci byli s aktivitami v kroužku velmi spokojeni.

Účastníci obdrželi nástěnné mapy Jelenohorské kotliny a využívali také další tištěné mapy, přinesli si průvodce a materiály podle vlastního výběru a využívali a sdíleli internetové zdroje a vlastní zkušenosti. V několika případech si trasu sami prošli a pořídili fotografie.

Komunikace v rámci skupiny byla velmi dobrá, probíhala přímo a prostřednictvím instant messengerů, e-mailů, výměny souborů a sdílení alb v cloudu.

Analýza úkolů facilitátora a vedoucího a způsoby jejich plnění

Facilitátor je organizátor: osoba mimo skupinu ("někdo zvenčí"), zástupce instituce, který předává základní principy metody studijního kroužku a poskytuje materiály pro vedení lekcí.

Vedoucí je zodpovědný za skupinu a výsledky její práce. Pro účely pilotního projektu bylo navíc dohodnuto, že mezi úkoly vedoucího bude patřit podávání písemných zpráv o práci vzdělávacího kroužku.

V kruhu si dvě ženy rozdělily úkoly vedoucího. Jedna se účastnila především skupinových setkání, druhá měla na starosti přípravu zpráv z jednotlivých setkání.

Facilitátoři podporovali skupinu organizačně, připomínali termíny a věcně pomáhali sjednotit vypracovaný obsah. V neposlední řadě facilitátor také zveřejňoval výsledky práce týmů na webových stránkách.

Silné a slabé stránky okruhu Turistické trasy Jelenohorské kotliny

Mezi silné stránky patřily: mobilizace, samostatnost, zodpovědnost, spolupráce účastníků při dosahování stanovených cílů; připomínání a potvrzování času každého setkání pomocí SMS. Vyzdvihovány byly také: velmi příjemná atmosféra, skvělá práce vedoucích, vzájemné ocenění; zapojení skupiny do tvorby materiálů.

Účastníci si všimli, že účast nebyla vždy plná a že existovaly různé úrovně zapojení do procesu - to považovali za slabiny kroužku.

Zpráva o práci studijního kroužku - Řemesla

Počet účastníků - 8

Harmonogram schůzek:

- 11.02.2022 - organizace kroužku
- 18.02.2022 - háčkování - odpovědná osoba Gražyna S.
- 25.02.2022 - křížková výšivka - odpovědná osoba Krystyna P.
- 4.03.2022 - mokré plstění - odpovědná osoba Elżbieta B.
- 9.03.2022 - mokré plstění - odpovědná osoba Elżbieta B.
- 18.03.2022 - shrnutí, hodnocení

Jak schůzky probíhaly:

- I. část - prezentace vlastních prací vytvořených technikou, které se setkání týká, diskuse o nástrojích, zdrojích poznání a inspirace.
- II. část - naučili jsme se nové věci - workshopy
- Část III - shrnutí tematických tříd
- IV. část - krátká prezentace ukázkových prací souvisejících s tématem příštího setkání

Cílem práce kroužku bylo: osvojení a zdokonalení dovedností háčkování, křížkového vyšívání a mokrého plstění vlny s ohledem na výběr materiálů, pomůcek a designu.

Předpokládaných cílů bylo dosaženo.

Jak byl vybrán vedoucí?

Během prvního setkání se účastníci vzájemně poznali, povídali si o svých rukodělných zálibách a zkušenostech. Po seznámení s úkoly vedoucího si demokraticky zvolili vedoucího skupiny. Kromě toho se rozhodli, že za každou techniku bude zodpovědná jiná osoba, která je v dané technice nejzkušenější.

Do jaké míry byly implementovány modelové prvky metody SC?

Modelové prvky metody:

- skupina 7-12 osob
- účastníci samostatně uvedou předmět výuky nebo problém, kterým se chtějí zabývat.
- skupina staví na znalostech a dovednostech svých členů.
- účastníci se učí od externích odborníků a/nebo z materiálů
- účastníci si zvolí vedoucího, který je zodpovědný za práci skupiny.
- skupina je podporována facilitátorem
- skupina pracuje podle harmonogramu přibližně 2 měsíce.
- každá osoba přispívá k práci kruhu.

Podle názoru skupiny byly všechny prvky modelu implementovány na 100 %.

Jaké podstatné materiály byly použity, kdo je vybral, jak byly zpřístupněny?

Před setkáním umístil facilitátor odkazy na digitální materiály (instruktážní videa k probíraným technikám). Zkušení účastníci se před setkáním dohodli a přinesli si brožury a tematické sešity. Důležitým instruktážním materiálem byly hotové práce účastníků, které byly prezentovány a diskutovány z hlediska použitých materiálů, nástrojů a designu během jednotlivých lekcí. Kromě toho lidé samostatně zkoumali techniky, které je zajímaly, na internetu, Také si navzájem půjčovali tištěné materiály.

Z hodnocení vyplývá, že účastníci nejraději využívali návody na internetu, brožury a tematické sešity, ale i originální, hotové vlastní práce, které si účastníci přinesli a prezentovali je na "výstavním stole".

Organizace zakoupila obruče, nitě, jehly, česanou vlnu a další potřebné potřeby.

Role vedoucího a facilitátora

První setkání moderoval facilitátor, zejména proto, že se jednalo o online setkání. Vysvětlila role a úkoly vedoucího a facilitátora. Facilitátorka zveřejnila na webových stránkách aktuální informace o práci kroužku: co se stalo na posledním setkání, jak se připravit na další setkání a jaké online materiály stojí za to sledovat. Pokaždé před plánovaným setkáním dostával kroužek textové zprávy s připomenutím setkání a tématu. Před setkáním se vedoucí a osoba zodpovědná za dané téma také telefonicky radili, domlouvali se na materiálech apod. Během setkání vždy probíhaly diskuse a výměna zkušeností, zkušenější lidé dávali pokyny. Setkání koordinoval vedoucí. Nápomocné bylo čtyřbodové schéma, které bylo zavedeno pro všechna setkání. Vedoucí navštěvoval skupinu v průběhu setkání, dotazoval se na aktuální potřeby a případnou pomoc při dodávání materiálů pro další setkání.

V tomto kroužku byl způsob plnění úkolů oběma osobami příkladný.

Všichni účastníci byli s aktivitami v kroužku velmi spokojeni.

Jako silné stránky kruhu účastníci zdůrazňovali: integraci skupiny, přípravu na setkání, společné plánování ve skupině, pozitivní energii a laskavost.

Mezi slabé stránky práce kroužku účastníci zařadili krátkou dobu realizace plánovaných 3 technik. To umožnilo novým lidem seznámit se s technikou, zkušeným lidem - podělit se o své znalosti, ale nebyl čas na prohloubení jejich dovedností.

Komentáře a úvahy účastníků:

- všechny dámy se aktivně účastnily setkání a měly možnost podělit se o vlastní zkušenosti, což tuto formu práce/učení odlišuje od těch, se kterými se setkaly doposud;
- učení v učebním kruhu se všem účastníkům líbilo;
- ve skupině panovala laskavost, humor, vzájemná pomoc a vznikaly plány na další rozvoj v oblasti řemesel;
- Účast ve studijním kroužku rozhodně doporučuji, protože: máte možnost ovlivnit téma a organizaci setkání, můžete se něco naučit, ale také dát hodně ze sebe (každý z nás je zajímavý člověk), můžete navázat zajímavé kontakty a udržovat je.

Komentáře a úvahy facilitátora:

Velmi angažovaná a doplňující se skupina, nezávislá. Do budoucna by skutečně stálo za to zajistit 2-3 setkání pro jednu techniku, což umožní rozvoj i pokročilým.

Zpráva o práci studijního kroužku - fotografování chytrými telefony

Počet účastníků - 13

Jízdní řád

Studijní kruh Fotografování chytrým telefonem se setkal 6krát.

- 4.05.2022- organizace kruhu
- 26.05.2022
- 9.06.2022
- 23. června 2022
- 30. června 2022 - shrnutí

Cílem práce kroužku je zvýšit schopnost pořizovat dobré a zajímavé fotografie s využitím potenciálu fotoaparátu chytrého telefonu a prezentovat výsledky v různých digitálních formách.

Skupina pracovala v následujících oblastech:

- seznámení s funkcemi aplikace CAMERA ve vašem telefonu.
- nastavení perspektivy obrazu
- korekce fotografií pomocí programů
- vytvořit prezentaci s hudbou
- natáčení filmu

Jak byl vybrán vedoucí skupiny?

Vedoucího vybírala skupina.

Byla to osoba s několikaletou praxí v oboru fotografie.

Do jaké míry byly implementovány prvky modelu studijního kruhu?

Modelové prvky metody:

- *skupina 7-12 osob* - skupina čítala 13 osob, účastníci ji označili za příliš velkou;
- *účastníci si samostatně určí téma hodiny nebo záležitost, kterou se chtějí zabývat* - skupina s podporou facilitátora vypracuje tematický okruh o cílech kroužku;
- *skupina je založena na znalostech a dovednostech svých členů* - vedoucím byl člověk s rozsáhlými zkušenostmi v oblasti fotografie.
- *účastníci se učí od externích odborníků a/nebo z materiálů* - před začátkem výuky zasílá facilitátor skupině odkazy na podstatné materiály a videa. Na lekci o synchronizaci mezi galeriemi v chytrém telefonu a v cloudu byl pozván odborník;
- *účastníci si zvolí vedoucího, který je zodpovědný za práci skupiny.*
- *skupina je podporována facilitátorem*
- *skupina pracuje podle harmonogramu přibližně 2 měsíce.*
- *každý člověk se podílí na práci kruhu* - účastníci byli silně zapojeni, sdílejí své zkušenosti jak na setkáních, tak ve skupině Smartphone fotografie na FB

<https://www.facebook.com/groups/369058655022551>

Podle názoru skupiny byly prvky modelu implementovány v 93 %.

Míra spokojenosti skupiny s výukou v kroužku je 9,5 na stupnici 1-10.

Jaké obsahové materiály byly použity, kdo je vybral, jak byly zpřístupněny?

Školící materiály byly vybrány facilitátorem a zpřístupněny prostřednictvím odkazů před každým setkáním.

Účastníci se s nimi seznámili dříve a mohli se k nim kdykoli vrátit.

Komunikace ve skupině byla velmi dobrá.

Silné stránky kruhu

- Velmi silnou stránkou této formy školení bylo bezpochyby značné zapojení účastníků.
- Vzájemná přátelská pomoc během cvičení
- Vzájemná pomoc a spolupráce účastníků
- Možnost využití multimediálních sdělení pod dohledem dobrého školitele, výměna názorů ve stejné věkové skupině a méně podobný rozsah znalostí.
- Organizace skupinové práce.
- Spousta novinek, poznatků a informací.
- Spolupráce ve skupině lidí, kteří se o danou problematiku zajímají.
- Naučil jsem se hodně o svém smartphonu, naučil jsem se popisovat a opravovat své fotografie pomocí programů.

Slabé stránky kruhu

- V krátké době
- Příliš velká skupina

PRŮBĚH PILOTA NA VISKU

První studijní kroužek

Obsah - témata: **Psychologie - násilí, jeho příčiny, formy a možnosti prevence**

Skupina 9 osob

Umístění: Kutná Hora

Časový rozvrh:

24.02.2022 - Násilí - agrese jako vrozený pud

10.03.2022 - Násilí - agrese v důsledku frustrace

22.03.2022 - Násilí - agrese ze sociální příčiny

12.04.2022- Násilí - druhy

20.04.2022- Násilí - kategorie

Účastníci studijního kroužku v Kutné Hoře se zaměřili na téma „Násilí“, což je psychologické téma s velmi aktuální tematikou. Účastníci se zabývali teoriemi vysvětlujícími příčiny násilí, nejčastějšími projevy násilí a jeho formami, možnostmi usměrňování násilí a jeho případnou eliminací.

První komunikace proběhla elektronicky, kde byli účastníci seznámeni se způsobem, metodou a tématy SC. Poté se setkali osobně na místě konání.

Na prvním setkání si účastníci po krátkém představení vybrali ze svého středu facilitátora.

Účastníci seděli ve studijním kruhu a řídili se pokyny uvedenými ve studijních materiálech a formuláři metody používání SC. Materiály poskytla projektová organizace v tištěné podobě, skupiny se scházely v jednom studijním kruhu. Během setkání je vedena prezenční listina s podpisy účastníků, fotodokumentace a záznamy o poskytnutých materiálech. Na konci setkání účastníci KS vždy zhodnotí, co jim setkání dalo, a určí téma pro další setkání.

Tématem první diskuse bylo "Násilí - agrese jako vrozený instinkt".

Na dalším setkání bylo téma "Násilí - agrese jako důsledek frustrace".

Na třetím setkání - "Násilí - agrese ze sociální příčiny".

Čtvrté téma bylo "Typy násilí".

Posledním tématem byla kategorie "Násilí".

Plánem vzdělávacích skupin bylo rozšířit si znalosti v oblasti probíraného tématu, aby dosáhly svého vzdělávacího cíle, aplikovaly získané poznatky a sdílely je ve svém okolí. Na závěrečném setkání proběhlo vyhodnocení formou dotazníku. Z vyhodnocení vyplývá, že tato metoda je vhodná jak pro naši organizaci, tak pro samotné seniory při jejich aktivitách.

Druhý studijní kroužek

Obsah - témata: **Vlastivědné toulky po českých krajích III. - Praha mnoha tváří**

Skupina 12 osob

Umístění: Rakovník

Časový rozvrh:

2.03.2022 - Středověká Praha

16.03.2022 - Barokní Praha

29.03.2022 - Vlastenecká Praha

13.04.2022 - Praha na přelomu století

Účastníci Studijních kroužků v Rakovníku se zaměřili na významné historické etapy osídlení pražské aglomerace a další vývoj Prahy od středověku do současnosti. První komunikace proběhla elektronicky, kde byli účastníci seznámeni se způsobem, metodou a tématy KS. Poté se setkali osobně.

Na prvním setkání si účastníci po krátkém představení zvolili ze svých řad vedoucího.

Účastníci seděli ve studijním kruhu a řídili se pokyny uvedenými ve studijních materiálech a formuláři metody používání SC. Materiály poskytla projektová organizace v tištěné podobě. Skupiny se scházely ve stejném studijním kruhu. Během setkání byla vedena prezenční listina s podpisy účastníků, fotodokumentace a záznamy o poskytnutých materiálech. Na konci setkání účastníci KS vždy zhodnotili, co jim setkání dalo, a určili téma pro další setkání.

Tématem první diskuse byla středověká Praha - drsná a chladná tvář. Počátky Prahy, románské dvorce a rotundy, gotická Praha - Staré a Nové Město pražské. Hradby a brány, nejstarší most a největší náměstí, Ungelt a Karolinum.

Na dalším setkání byla tématem barokní Praha - tajemná a mystická tvář.

První kroky baroka v Praze a skutečné barokní skvosty. Malá Strana a Nový svět. Palác a zahrady, Diezenhoferova první stavba a poslední dřevěná chalupa v Praze.

Na třetím setkání měli značný zájem o pražskou vlasteneckou tvář - odhodlanou a laskavou tvář.

Veřejný park, první železniční stanice, české divadlo a Národní muzeum. Klasicismus a romantismus v Praze. Historické sochy a památky. Karlín, Smíchov, Vyšehrad. Všechny tyto památky zahrnuli do studie.

V posledním zasedání se zaměřili na - Praha na přelomu století - mnohotvárnou a krásnou tvář. Pražská secese a její projevy. Opět na Novém Městě. Nakladatelství a banka, luxusní hotel a vila. Architekti jako Hibert a Ulmann, sochaři jako Bílek. Vinohrady, Bubeneč.

Plánem vzdělávacích skupin bylo rozšířit si znalosti v oblasti probíraného tématu s cílem dosáhnout svého vzdělávacího cíle a získané poznatky uplatnit a sdílet ve svém okolí. Na závěrečném setkání proběhlo vyhodnocení formou dotazníku. Z vyhodnocení vyplývá, že tato metoda je vhodná jak pro naši organizaci, tak pro samotné seniory při jejich aktivitách.

Třetí studijní kroužek

Obsah - témata: **Témata: Vlastivědná exkurze po českých regionech II.**

Skupina 8 osob

Umístění: Sázava

Časový rozvrh:

18.03.2022

6.04.2022

9.05.2022

13.06.2022

Během setkání v Sázavě se účastníci studijních kroužků zaměřili na důležité oblasti a regiony naší země. Jednotlivá témata byla věnována historickým kořenům osídlení krajiny a vlivu lidí na její další vývoj. Během setkání se snažili projít tvář krajin s významnými historickými osobnostmi, šlechtickými rody a moudrými hospodáři. Zaměřili se na to, jaké stopy nám zanechaly minulé generace a jak se krajina a lidé propojují dnes. Téma nabídlo účastníkům možné cíle výletů pro aktivní trávení volného času.

Témata jednotlivých setkání:

MÍSTNÍMI NA HRANICE 18.03.2022

Zůstal jsem na svém milovaném jihu. Osou naší cesty bude tentokrát úzkokolejka. Vlášek tu jezdí už něco přes sto let. Pozorný řidič se z Hradce do Nové Bystřice dostane za půl hodiny, vlakem to trvá devadesát minut. Devadesát minut krásy. A za okny obrazy nejlepších krajinářů. Stříbrné rybníky, tmavě zelené smrky, světlé buky a břízy, občas bílé stavení nebo cibulovitá kostelní věž.

MÍSTNÍMI NA HRANICE - 6.04.2022

Projedeme známá místa, jako je Jindřichův Hradec, méně známá, jako je Kamenice, i zcela neznámá, jako je Kaproun.

A cestou potkáme velikány jako Balbín, smutné hrdiny jako Jiří Graswl i výrazné osobnosti jako pan Šatava. Prostě Kanada - tedy Česko.

SEVER - 9.05.2022

Jezero od Labe k pohraničním horám, Šporkovo panství, Lysá po stopách Máchovy krkonošské pouti.

ZÁPAD- 13.06.2022

Podél řeky Ohře od Litoměřic k lázeňskému trojúhelníku, podél česko-německé jazykové hranice.

První komunikace proběhla elektronicky, kde byli účastníci seznámeni se způsobem, metodou a tématy SC. Poté se setkali osobně na místě konání.

Na prvním setkání si účastníci po krátkém představení zvolili ze svých řad vedoucího.

Účastníci seděli ve studijním kruhu a řídili se pokyny uvedenými ve studijních materiálech a formuláři metody používání SC. Materiály poskytla projektová organizace v tištěné podobě, skupiny se scházely ve stejném studijním kruhu. Během setkání byla vedena prezenční listina s podpisy účastníků, fotodokumentace a záznamy o poskytnutých materiálech. Na konci setkání účastníci KS vždy zhodnotili, co jim setkání dalo, a bylo stanoveno téma pro další setkání.

Plánem vzdělávacích skupin bylo rozšířit si znalosti v oblasti probíraného tématu, aby dosáhly svého vzdělávacího cíle, aplikovaly získané poznatky a sdílely je ve svém okolí. Na závěrečném setkání proběhlo vyhodnocení formou dotazníku. Z vyhodnocení vyplývá, že tato metoda je vhodná pro naši organizaci i pro samotné seniory v jejich činnosti. Tématem byla motivace k jejich aktivnímu životu ve stáří a byla naplánována návštěva diskutovaných míst.

KURZ PILOTA NA TAU v Kaunasu

Kaunas TAU Fakulta designu, téma - "DEKORACE (řemesla)"

Sešla se skupina 8 lidí, kteří chtěli tuto metodu vyzkoušet.

Plán

Četnost a intenzita sezení pro jednotlivá témata byla prodiskutována a odsouhlasena. Byl vyhrazen čas na "skloubení" znalostí a shrnutí získaných informací a také jsme hledali nové nápady pro další setkání. Proběhla anketa formou vyplnění dotazníku, jak si účastníci představují činnost kroužku, co se jim zdá nejdůležitější pro dosažení cílů, co očekávají od

průběhu KS, jak si představují svůj přínos pro studijní kroužek a co očekávají od ostatních účastníků.

Uskutečnila se setkání:

20-01-2022 - organizace kruhu

18-02-2022 - malba akrylovými barvami, odpovědná osoba Birutė

01-03-2022 - tisk na hedvábí pomocí rostlin (lektor)

15-03-2022 - plstění na hedvábí (Lektor)

29-03-2022 - Malování akrylovými barvami na sklo a vytváření velikonočních dekorací, zodpovídá Zita a Gražina

12-04-2022 - plstění vlny, zodpovědné jsou Regina a Zita

26-04-2022 - diskuse

Účelem skupinové práce bylo vyzkoušet tuto metodu učení a naučit se nové techniky zdobení.

Dosáhla skupina svého vzdělávacího cíle?

Poprvé si skupina mohla vybrat témata. Všichni účastníci byli aktivní a nabízeli nápady, jak dosáhnout stanovených cílů.

První zasedání proběhlo úspěšně. Téma bylo vyloženo metodicky. Práce trochu vázla a několik studentů ji nedokončilo.

Na druhém sezení jsme chtěli tuto techniku studovat delší dobu. Lektorka byla překvapená, jak jsme se studenty práci dokončili včas. Výsledek byl úžasný.

Třetí sezení bylo také očekávané, protože lektorka představila svou další techniku, která studenty velmi zaujala.

Zdalo se, že vše jde podle plánu, dokud se vedoucí skupiny nezeptal:

- co budeme dělat příště?

Musel jsem odpovědět, že nevím....

Pak si vzpomněla, že je zodpovědná za organizaci přednášek, navrhování témat a tak dále. Kvůli tomu se přednášejícím nepodařilo najít zasedání tak rychle.

Studentky Fakulty designu, Zita a Gražina, provedly aktivitu.

Poslední sezení proběhlo hladčeji. Téma bylo prodiskutováno a dotkli se ho všichni účastníci. Vedly ho Regina a Zita, studentky Fakulty designu. Zasedání probíhalo samostatně, bez účasti děkana fakulty.

Jak byl vybrán vedoucí?

Vedoucí studijního kroužku byl vybrán ze skupiny účastníků Fakulty designu podle toho, jak je člověk schopen definovat cíl, pomáhat ostatním k jeho dosažení, řešit úkoly společným úsilím. Jak jsou schopni vytvořit obecný obraz poznávacího procesu, aby si účastníci dokázali jasně představit, co mají během jednotlivých sezení dělat, a sladit různé názory. Jak komunikují s ostatními členy nebo podporují demokratické principy. O výběru vedoucího se diskutovalo a rozhodovalo otevřeně se souhlasem celé skupiny kruhu. Osoba zvolená skupinou cítila důvěru a snažila se ji obhájit.

Do jaké míry byly implementovány modelové prvky metody SC?

Účastníci studijního kroužku se snažili vzájemně si pomáhat a spolupracovat. To znamená, že všichni účastníci sdíleli odpovědnost za konečný výsledek.

Zvolili si cíl, prodiskutovali priority a rozhodli se, co chtějí vědět.

Jasně definovali termín, který se rozhodli přidělit jeho studijnímu kroužku (celkový počet hodin).

Rozhodli se pro plán činnosti a naplánovali studijní kurz na konkrétní témata.

Ratel souhlasil se všemi aspekty plánu.

Plán studijního kroužku zahrnoval různé způsoby a prostředky práce kroužku.

Byly projednány a určeny očekávané zdroje informací a požadované materiály.

Používali jsme "brainstorming", "IT a knihovní databáze", "obecné názory" a další terminologii.

Účastníci se dohodli, jakým způsobem si budou vyměňovat informace a poznatky.

Součástí byly různé společenské aktivity, výlety a setkání v přírodě, knihovně a muzeu.

Účastníci studijního kroužku provedli během studia změny. (Protože je to pro nás nová zkušenost, přizpůsobili jsme se, abychom dosáhli cíle -)

Účastníci SC sami rozhodovali o tom, jaké nástroje jsou pro práci a činnosti nezbytné.

Jak jsou účastníci spokojeni s výukou SC?

To je na Fakultě designu TAU v Kaunasu nová zkušenost, protože dříve se používala metoda TEACHING, kdy lektor nebo učitel rozhoduje, jaké bude téma a jak ho realizovat, posluchači byli pouze pasivními pozorovateli. Domníváme se, že studentům fakulty designu se nová výuková metoda "Studijní kroužek" líbila a v příštím školním roce bude úspěšnější.

Jaké podstatné materiály byly použity, kdo je vybral a jak byly zpřístupněny?

Skupině byl poskytnut společný metodický materiál, který obsahoval zamýšlený cyklus činností, představil potřebná témata a oblasti k diskusi a definoval způsoby a směry práce ve studijním kruhu. Nalezené místnosti pro setkávání. Materiál byl speciálně připraven pro konkrétní skupinu studentů Fakulty designu Kaunaské TAU Studijního kroužku. Část materiálů si později připravili sami účastníci.

Jak probíhala komunikace ve SC (vedoucí, skupina, facilitátor, instituce atd.)

Účastníci studijního kroužku a vedoucí měli možnost účastnit se a vzájemně se pozorovat během sezení, společně pracovat a dělat si poznámky. Těžištěm činnosti studijního kruhu byla komunikace a diskuse mezi rovnocennými partnery při hledání společných řešení. Dialog vedl k vyjádření různých názorů, jinými slovy, možnost účastnit se dialogu nebyla otevřena jen několika účastníkům (jak tomu bývalo dříve), ale všem účastníkům.

V Messengeru byla vytvořena skupina účastníků, kde se všem účastníkům zobrazily informace, jakmile někdo napsal. Pokud se jednalo o otázku, mohli na ni odpovědět všichni účastníci. Pokud šlo o připomínku nebo informaci o setkání, tak také. Vždy před plánovaným setkáním skupina obdržela zprávy se všemi informacemi, a to i telefonicky.

Analýza úkolů a způsobu jejich plnění ze strany facilitátora a vedoucího.

Jedním z nejdůležitějších aspektů činnosti facilitátora bylo motivovat a povzbuzovat účastníky k aktivitě a k poskytování nápadů a návrhů, které by se měly projednat/realizovat ve skupinách SR.

Facilitátor se snažil účastníkům SR skupiny poradit - jaké nástroje zvolit, kde najít potřebné materiály a navrhl a zprostředkoval výběr experta studijního kroužku (lektora). Připravil podklady pro plánování a doporučil různá opatření pro kroužky. Pravidelně podával návrhy na rozšíření a zkvalitnění činnosti.

Než účastníkům SR představil obecnou koncepci, naplánoval a připravil pro tuto skupinu konkrétní program aktivit.

Definované cíle a oblasti. Předložil vizuální materiál s hlavními prvky koncepce prezentace. Vzhledem k tomu, že jsme tuto metodu začali používat teprve letos, stále se vše učíme.

Silné stránky tohoto okruhu

Účast ve skupinách Study Circle je důležitá zejména pro starší lidi, protože rozšiřuje jejich kognitivní hranice, učí je zásadám týmové práce a podporuje je v práci ve skupinách. Pomocí humoru a hravých prvků jsme získali možnost pocítit, že když se spojíme ve společné činnosti, staneme se silnějšími jako jednotlivci a že můžeme rychleji a efektivněji realizovat jak osobní zájmy, tak složité projekty. Účastníci SR se mnohem aktivněji zapojovali do činnosti fakulty, vyjadřovali své názory, diskutovali, sdíleli poznatky a starali se jeden o druhého.

Slabé stránky tohoto okruhu

Úspěch procesu závisí na aktivitě účastníků při plánování a organizování aktivit SR. Prozatím se tedy učíme aktivně se podílet na této činnosti.

Účastníci, kteří se dobrovolně podělili o své zkušenosti, byli odvážní a témata byla zajímavá. Témata byla zajímavá, ale ukázalo se, že s dobrou znalostí techniky ji nemohou ostatním metodicky ukázat. nebylo jasné, co a jak dělat. Proto výsledky nebyly takové, jaké jsme očekávali.

Reflexe

Je tato metoda vhodná pro Fakultu designu TAU v Kaunasu?

V našem případě jsme se snažili nekopírovat, ale pouze přizpůsobit potřebám projektu hlavní principy Studijního kroužku, které jsou v našem případě nejvhodnější, zaměřené na zážitkové předávání znalostí a schopností účastníkům projektové skupiny - starším lidem.

Myslím, že studenti fakulty designu jsou spokojeni a oblíbili si novou metodu výuky "Studijní kroužek" a v nadcházejícím školním roce 2022-2023 bude úspěšnější.

V tomto novém studijním roce, po pandemii, očekáváme větší počet posluchačů, takže by mělo být více skupin. Vzhledem k tomu, že zájmy posluchačů jsou velmi rozdílné, budeme moci nabídnout pro kroužky rozmanitější témata, aby si všichni účastníci mohli vybrat témata, která je nejvíce zajímají.

Studijní kroužky - anglický jazyk

Celkem 13 skupin angličtiny po 4-8 studentech na Kaunas TAU.

Pro testování metody Study Circle byly vybrány dvě skupiny (A2-B1).

Skupinu A2 tvoří 5 studentek, z nichž všechny začínaly jako začátečnice a dosáhly jazykové úrovně A2, proto je skupina dlouhodobě zavedená.

V prosinci 2021 se seznámili s metodou studijních kroužků a bylo dohodnuto, že v roce 2022 se uskuteční devět setkání.

Harmonogram SC:

26. ledna, 2. února, 9. února

23. února, 2. března, 9. března

30. března, 6. dubna, 13. dubna

V první polovině ledna proběhl brainstorming, během kterého studenti vybrali nejvhodnější témata.

Učitel pouze pozoroval.

Tři závěrečná témata, která studenti vybrali pro setkání studijního kroužku, byla následující:

1. V restauraci/kavárně
2. V obchodě s potravinami
3. Na letišti

Všechna témata jsou pro studenty důležitá a použitelná v každodenním životě.

Učitel studenty vedl, upozorňoval je, na co se mají u jednotlivých témat zaměřit, a doporučoval jim, aby si procvičili všechny jazykové dovednosti.

Hlavní cíl všech tří studijních kroužků byl podobný: osvěžit a rozšířit si znalosti anglického jazyka na zvolené téma, a to kolektivní prací v týmu, bez rozsáhlého zásahu učitele.

Studijní kroužek **dosáhl** svého cíle.

Úkoly a provádění:

- Vedoucí vypracoval jednoduchý program schůzky, aby bylo zasedání produktivnější;
- Každý student dostal jiný úkol, aby se na setkání připravil a rozvinul určitou dovednost. Úkol nebyl nikdy pro jednu osobu stejný.
- Student, který cvičení připravil, je pak musel během setkání prezentovat a moderovat.

Silné stránky:

- Skvělá atmosféra na všech setkáních
- Všichni studenti byli aktivní
- Všichni žáci převzali velkou zodpovědnost za úkoly, které jim byly zadány.

Slabé stránky:

- Studenti na úrovni A2 nejsou dostatečně zdatní, aby mohli pracovat bez skutečného učitele.
- Studenti se dopouštějí mnoha gramatických chyb, chyb ve výslovnosti a slovních vzorech, které by mohly být považovány za "správné použití", pokud se jimi učitel nezabývá.

Celkově,

- studenti si užili novou formu studia a stali se učiteli.
- dosáhli svého cíle zopakovat si a prohloubit své znalosti angličtiny ve třech relevantních tématech.

V této skupině však nebylo možné dále uplatňovat metodu studijního kroužku, protože studenti se při řešení chyb, kterých se dopouštějí, stále do značné míry spoléhají na učitele.

Ohlasy účastníků pilotního projektu

Studijní okruh - Turistické trasy Jelenohorské kotliny

- Velmi se mi líbila možnost vybrat si téma podle sebe, cenné rady a podpora hostitele, práce ve skupině a komunikace a výměna zkušeností a zapojení účastníků, které mi umožnilo odpoutat se od obtížných témat, s nimiž se setkáváme v každodenním životě.
- Práce v týmu a samostatné dosahování zdrojů vyvolává v účastnících aktivitu, učí je kompromisům (role facilitátora je přitom velmi důležitá), posiluje vztahy a zlepšuje komunikaci v týmu.
- Metoda SC dokáže účastníky překvapivým způsobem motivovat a aktivizovat i velmi introvertní lidi a zapojit je do skupiny.
- Velmi rád se zúčastním.

Studijní kroužek - ruční práce

- Mám rád tuto formu učení: v malých skupinách, kde si můžete vyměňovat vlastní úspěchy v dané oblasti, je to skvělá terapie pro váš vlastní rozvoj. Spolupráce v týmu a poznávání ostatních lidí je cenné.
- Ukázalo se, že samotná forma řemesla není jen učením se a zdokonalováním toho, co už umíme. Účastníci spontánně uspořádali minivýstavy, na kterých představili svá díla zhotovená danou rukodělnou technikou. K vidění byly moderní práce, ale i osobní, rodinné památky, s krátkým komentářem o rodinné historii.
- Setkání jsou zajímavá, uvolňující a kreativní. Umožňují seberealizaci a udržování kontaktů.

Studijní kroužek - Fotografování chytrým telefonem

- Tato forma školení se mi velmi líbí, umožňuje diskuse, rozhovory, samostatný přístup k různým materiálům, což mi umožňuje lépe si osvojit a poznat danou problematiku.
- Třídy jsou pro začínajícího uživatele smartphonu obtížné. Doporučujeme další setkání účastníků kroužku a zlepšení praktické práce s chytrým telefonem.
- Výuka v kroužku splnila mé očekávání, probíhala ve velmi příjemné, přátelské atmosféře. I když rozsah získaných znalostí není vyčerpávající. Digitální svět se tak dynamicky vyvíjí, je tak bohatý na různé novinky a pro osvojení dalších vymožeností by bylo vhodné vzdělávací cyklus opakovat, ale s novinkami, které ještě neznáme.

Vliv organizace vzdělávání seniorů metodou studijního kroužku na zvyšování digitálních kompetencí žáků

Na počátku 20. století Oskar Olsson napsal, že "kniha a knihovna by měly mít ústřední roli ve vědeckém kruhu".³ Tato věta je stále platná, ale knihy jsou často snadněji dostupné prostřednictvím internetu a na webu lze nalézt obrovské množství různých materiálů. Tento jev stimuluje rozvoj digitálních kompetencí seniorů.

Účastníci vzdělávacích kroužků se zdokonalují ve vyhledávání informací na internetu a v posuzování jejich důvěryhodnosti. Na začátku je zde důležitá role facilitátora, který by měl věnovat pozornost rozvoji kritického přístupu a povědomí o autorských právech u seniorů.

V procesu učení v kruzích, senioři:

- používat různé komunikační prostředky k výměně informací a zdrojových materiálů;
- se naučí rozvíjet problémy v běžných dokumentech pomocí cloudových řešení;
- prezentovat výsledky své práce pomocí digitálních médií (prezentace, padlet, jamboard atd.);
- používat digitální fotogalerie, vytvářet alba, spoluvytvářet je a sdílet;
- využívat možnosti videokonferencí.

Přirozeným způsobem, podle aktuálních potřeb, se ponořují do digitálního světa, což jim jistě usnadňuje fungování v informační společnosti.

³ A.Kłujso a kol., *Studijní okruh. Švédská metoda vzdělávání dospělých*, CRIS, Rybnik, 2014, s.14

Závěry a doporučení vyplývající z pilotáže metody studijního kruhu

Závěry z pilotního projektu

- Organizace seniorského učení metodou Study Circle podporuje spolupráci mezi účastníky a učí je pracovat v týmu. Pomáhá také najít přirozené vůdce v každé skupině.
- Použití metody Study Circle také pomáhá účastníkům vrátit se k aktivnímu občanství a přispívá ke zlepšení kvality jejich života.
- Využití digitálních technologií ve všech aktivitách pomáhá účastníkům zvýšit jejich sebevědomí a odvahu žít v informační společnosti.
- Metodika Study Circle je účinná při budování sjednocujícího a zmocněného prostředí, které je důležité pro udržitelnost celoživotního vzdělávání.
- Metoda Study Circle není nejlepší způsob, jak rozvíjet komunikační dovednosti v cizím jazyce ve skupinách s nižší úrovní jazykové kompetence. Studenti stále hodně spoléhají na učitele, že jejich chyby opraví.
- Ochota vedoucích a učitelů rozvíjet kulturu učení je výzvou a zároveň základem pro implementaci metodiky Study Circle.
- Doporučení je nasnadě - metodu výukového kruhu byste měli nadále používat a rozvíjet v každém centru, zařízení, centru, kde vzdělávání dospělých, zejména seniorů, realizujeme.

Doporučení

Po pilotních aktivitách partnerství doporučuje široké využití seniorských vzdělávacích organizací v souladu s metodikou Study Circle. Aplikace této metody:

- umožňuje účastníkům zapojit se díky reálnému vlivu na výběr tématu kroužku,
- silně motivuje k aktivní účasti tím, že posluchači sdílejí své znalosti a zájmy,
- učí samostatné vyhledávání znalostí s využitím internetových zdrojů,
- ovlivňuje budování vztahů - studenti sdílejí materiály, komunikují mezi sebou, připravují se na výuku i mimo "učebnu",
- ovlivňuje zlepšení interpersonálních kompetencí žáků, jako jsou: komunikace (verbální, neverbální, ale i s využitím různých digitálních nástrojů), týmová práce a řešení konfliktů, veřejné vystupování a aktivní naslouchání, laskavost a empatie, vůdčí schopnosti .

Může být velmi užitečné provádět interpersonální školení pro studenty, kteří pak budou lépe připraveni na pravděpodobnou roli vedoucích vzdělávacích kroužků.

Vyplatí se také provést školení pro pedagogy, při kterém účastníci poznají výhody organizace seniorského vzdělávání metodou Study Circle, budou se moci naučit metodiku práce a pochopit roli facilitátora.

Pro vlastní zavedení metody Study Circle v organizaci je nutné změnit přístup pedagogických

pracovníků. Metoda Study Circle vyžaduje odklon od tradičního způsobu administrace ve prospěch samostudia studentů. Pedagog se stává organizátorem procesu učení, facilitátorem.

Facilitátor silně podporuje skupinu v procesech: organizace kroužku, výběru vedoucího a vzdělávacích cílů kroužku. Pomáhá vám najít a sdílet vzdělávací materiály.

Hraje zvláštní roli v kroužcích bez předchozích zkušeností, silně podporuje vedoucího, alespoň v počátečním období fungování kroužku. V seniorských skupinách facilitátor obvykle také pomáhá studentům využívat nové technologie.

Hodnocení práce studijního kroužku

Obecně platí, že v případě neformálního a informálního vzdělávání seniorů není studium výsledků učení potřeba a v některých případech ani vhodné. Nicméně stojí za to zajistit, aby před koncem každého setkání měli diváci čas na zamyšlení a hledání odpovědí na následující otázky:

- Co jsem se dnes naučil?
- Co mi tyto lekce připomněly?

To pomáhá organizovat a zapamatovat si obsah.

Po absolvování série schůzek by měla být provedena evaluace, která by měla věnovat pozornost nejen výsledkům učení, ale především interpersonálním procesům probíhajícím ve skupině.

Pokud chce organizace z nějakého důvodu hodnotit studijní výsledky studentů, samotný proces Study Circle to velmi usnadňuje. Účastníci vědí, co se chtějí naučit, společně si stanoví vzdělávací cíle a výsledky učení.

V pilotním procesu jsme hodnotili učební efekty kroužku Fotografování chytrými telefony.

Důležité tipy:

- Témata Studijního kroužku naznačují a formulují potenciální účastníci.
- Organizátor určí časový rámec procesu. Aby byla zachována stabilita a zájem skupiny, neměla by být délka kroužku delší než 8-10 týdnů.
- Cíle stanovené studenty by mělo být možné dosáhnout během této doby. Pokud je téma velmi rozsáhlé - můžete si naplánovat další výukový kroužek.
- Nové problémy pro studenty mohou vyžadovat zapojení odborníka mimo skupinu na některá setkání.

Shrnutí:

Na základě zpětné vazby od seniorů účastnících se pilotních Study Circle, zpráv a reflexí facilitátorů velmi doporučujeme zavést či rozvíjet seniorskou vzdělávací organizaci v souladu s metodikou Study Circle.

Bibliografie

- A.Kłujczo, S.Lenarczyk, P.Masłowski, E.Nagalewski, E.Zielińska-Chmielewska, E.Zimny, *Studijní kroužek. Szwedzka metoda edukacji dorosłych*, CRIS, Rybnik, 2014
- Leighninger, Flavin-McDonald, Ghandour's *Building strong neighborhoods: Průvodce studijním kroužkem pro veřejnou dialýzu a řešení komunitních problémů (A study circle guide for public dialgoue and community problem-solving)*
- <https://ctb.ku.edu/en/table-of-contents/advocacy/advocacy-research/study-circles/main> přístup 31.10.2022
- S. Bjerkeraker, Changing Communities. Studijní kroužek - pro učení a demokracii,
- <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042814045534> přístup 31.10.2022
- <http://en.copian.ca/library/learning/study/study.htm> přístup 31.10.2022
- http://erasmusplus.f-as.pl/wp-content/uploads/2017/07/prezentacja_erasmus_wprowadzenie_do_metody_circle_study.pdf přístup 31.10.2022

Informace o projektu

Název:

Senioři ve vzdělávání

Číslo projektu:

2020-1-PL01-KA204-082043

KA2 - Spolupráce v oblasti inovací a výměny osvědčených postupů

KA204 - Strategická partnerství pro vzdělávání dospělých

Partneři projektu:

Fundacja PCKK Edukacja i Rozwój, Polsko - koordinátorka

Kauno trečiojo amžiaus universitetas, Litva

Vzdelavaci Institut Stredoceskeho kraje, Česká republika.

Tento projekt byl financován s podporou Evropské komise. Tato publikace odráží pouze názory autora a Komise nenese odpovědnost za jakékoli použití informací v ní obsažených.

CC BY 4.0 Uveďte autora 4.0 International

Tato licence vyžaduje, aby uživatelé při dalším použití uvedli autora. Umožňuje opakovanému použití šířit, remixovat, upravovat a stavět na materiálu v jakémkoli médiu nebo formátu, a to i pro komerční účely.

Erasmus+

Fundacja PCKK
Edukacja i Rozwój